

Valerie Jonckheer-Sheehy
MVB MRCVS MSc LAS CertWEL Dip. ECAWBM (BM, AWSEL)

Dierenarts, Specialist Gedrag Gezelschapsdieren

Informatieblad: Protocol Vuurwerkangst/onweerangst voor honden en katten

Elk jaar hebben veel honden en katten extreem veel last van het afsteken van vuurwerk rondom oudejaarsavond. Mocht uw huisdier hier last van hebben probeer dan dit probleem te vermijden. Ga indien mogelijk op vakantie met uw huisdier naar een vuurwerk vrije locatie. Of breng hem naar een goed pension waar hij het prettig vindt en waar geen vuurwerk afgestoken zal worden. Zorg dat u volgend jaar op tijd naar de dierenarts gaat voor een advies over het behandelen van vuurwerkangst. Ook kunnen honden en katten veel last hebben van onweer. Onweer is helaas lastig te voorkomen. Moet uw dier toch blootgesteld worden aan vuurwerk of onweer? Volg dan dit advies:

1. Sommige dieren hebben angstremmende medicatie nodig, ook als ze al in behandeling zijn geweest tegen vuurwerk- of onweerangst. Geef uw hond of kat zijn/haar medicatie op tijd. Beter te vroeg dan te laat! Ook kunt u oordoppen of een koptelefoon (speciaal ontwikkeld voor honden) en/of speciale brillen gebruiken voor honden om de prikkels van het vuurwerk of onweer (geluid en/of lichtflitsen) te verminderen. Gebruik deze echter niet zomaar bij uw hond. De hond moet getraind worden om deze attributen te dragen. Mocht u deze willen gebruiken, dan vraag mij s.v.p. hoe u dit kunt doen.
2. Als u denkt dat de kans bestaat dat er vuurwerk zal worden afgestoken of dat het gaat onweren, blijf dan bij voorkeur thuis of zorg dat er een andere volwassene in huis is. Laat nooit een hond of kat alleen, die mogelijk een zeer angstige of fobische reactie op het afsteken van vuurwerk of onweer zal hebben.
3. Hang borden bij de ramen en deuren met het verzoek aan mensen om zo ver mogelijk bij uw huis vandaan te blijven met de reden waarom, bijv. "hond/kat ernstig bang voor vuurwerk; houd a.u.b. afstand met vuurwerk.". Ook kunt u in de dagen voor vuurwerk evenementen uw burens informeren dat uw hond of kat er enorm last van heeft en hen verzoeken geen vuurwerk in de achter-of voortuin af te steken, maar afstand te houden. Helaas zal in sommige gevallen een dergelijk verzoek mensen juist aanmoedigen om vervelend te doen. Mocht u dit van te voren vermoeden, volg dan dit specifieke advies niet.
4. Zorg dat u uw hond op tijd uitlaat op oudejaarsavond of minstens 2 uur voor dat het gaat onweren (check op buienradar.nl). Laat uw hond altijd aangeliend uit, zodat hij/zij niet kan wegrennen als hij/zij ergens van schrikt. Als uw hond wegrent, wordt zijn/haar gedrag intern (in de hersenen) beloond. Dit noemen we zelfbelonend gedrag: uw hond lost zijn/haar probleem op als hij/zij na de vlucht niet meer aan de prikkel (het geluid/zicht/geur van vuurwerk/onweer) is blootgesteld. Dit wordt als belonend beschouwd en uw hond zal het dus vaker gaan doen. Laat een kat met vuurwerk- of onweerangst nooit uit op oudejaarsavond

of als u weet dat er vuurwerk afgestoken of onweer wordt verwacht; houd ze altijd binnen en zorg dat de kat genoeg voorzieningen heeft (voer, water, kattenbak, spelletjes etc.).

5. Doe alle ramen, gordijnen, rolluiken, jaloezieën en deuren dicht (dit dempt niet alleen de geluiden maar ook de lichtflitsen van afgestoken vuurwerk en veranderingen in lichtflitsen van bliksem enz.).
6. Laat wel wat lampen branden en zet de radio en/of televisie aan (dit dempt de geluiden van buiten af).
7. Mocht u zelf van het geluid van het afgestoken vuurwerk of de knallen van onweer schrikken, zorg dat u snel herstelt en het goede voorbeeld geeft aan uw huisdier.
8. Als uw hond volledig in paniek raakt, aai hem/haar dan niet, want dat kan tot opwinding leiden. In plaats van uw hond te aaien, houdt u hem/haar stevig vast (doe dit niet met een kat) en masseert u hem/haar met lange/diepe handbewegingen. U kunt een dier niet echt belonen voor het vertonen van echt angstig gedrag. Maar let op, een hond die echt weg wil, kan gaan bijten als u probeert om hem/haar tegen te houden. Ken uw hond. Doe dit alleen als het lijkt te helpen door hem/haar ondersteuning aan te bieden. Als de hond echt weg wil, laat hem/haar los. Probeer niet een angstige kat die in paniek is, vast te houden. Mocht de kat (of de hond) bij u op schoot willen zitten, dan kan dat.
9. U hoeft uw hond of kat niet te negeren als hij/zij angst vertoont. Probeer om de hond naar zijn/haar **veilige plek** te brengen of begeleiden en praat tegen hem/haar op een rustige, kalmerende, normale manier. Als het dier fysiek contact zoekt en daarvan rustiger wordt, biedt dat dan ook aan. Laat de hond lekker tegen u aanliggen of de kat bij u op schoot komen, als hij/zij daar behoefte aan heeft. Probeer het dier af te leiden door te spelen of andere leuke dingen (dan wordt vuurwerk door de hond gekoppeld aan iets positief).
10. Beloon uw dier royaal als hij/zij gewenst gedrag vertoont op het moment dat er vuurwerk wordt afgestoken of er een knal van donder is (of flits van bliksem) en uw hond/kat rustig blijft of even naar de bron van het geluid kijkt, maar snel herstelt.

Hoe maak ik een veilige plek voor mijn hond of kat?

1. Gebruik de plek waar uw hond of kat zichzelf verstopt als hij/zij angstig wordt of rust zoekt. Als hij/zij nog niet zo'n plek heeft, creëer er dan eentje. Kies in de woonkamer waar het gezin verblijft een hoek zo ver mogelijk bij ramen en deuren vandaan of een plek waar uw hond of kat in de buurt van mensen is (als hij/zij liever bij mensen blijft). Of kies een inpandig (kleine) ruimte (bv een badkamer), die goed beschermd is en ver van deuren en ramen vandaan is. Train de hond om naar deze plek te gaan om rust te vinden of laat hem/haar dan op het lievelingskleed of -kussen gaan liggen in de 'veilige haven'. Ook kunnen katten op een vergelijkbare manier getraind worden of u kunt het kattenmandje of bedje daar naartoe brengen. Voor katten is een veilige plek vaak ergens verstopt in een kledingkast of ergens hoog bovenop. Dit is ook prima.

2. Nu de veilige plek is gecreëerd moet de hond of kat leren dat dit de plek gaat worden waar hij/zij als hij/zij angstig is heen kan gaan om te kunnen ontspannen. Dit kunt u bereiken door regelmatig naar de veilige plek te lopen met iets super lekkers (zorg dat het dier dit wel ziet). Net voor het dier daar inloopt, zegt u het woord “haven” (een andere woord is ook prima zolang het verder niet bekend is bij het dier). Als de hond de bench in gaat of op het kleed/kussen ligt of de kat in zijn mandje/bedje gaat, dan beloont u hem met wat heerlijks. Doe deze oefening minimaal 2-3 x per dag gedurende 1 tot 2 weken totdat de hond het commando volledig begrijpt. Als de hond het snapt kunt u hem/haar af-en-toe gaan belonen met een (kauw)botje of gevulde Kong tussendoor, zodat hij/zij ook wat langer op zijn/haar veilige plek blijft. Katten kunnen beloond worden met het gebruik van Pipolinos of andere speelgoedjes of lekkers die geschikt zijn voor katten. Blijf wel bij de hond of kat in de buurt en zorg dat u zichtbaar voor hem/haar bent als hij/zij op zijn veilige plekje is.
3. Wanneer uw hond of kat onrustig wordt, omdat er vuurwerkgeluiden zijn, geef hem/haar dan rustig het commando “haven” (een andere woord is ook prima zolang het verder niet bekend is bij het dier) en breng hem/haar naar de veilige haven (als hij/zij er zelf dan al niet heen gaat). Geef het dier daar, eventueel, wat lekkers waar hij/zij even zoet mee is om hem/haar af te leiden. Heeft hij/zij hier geen interesse in, laat het dan gewoon liggen. Het zou best kunnen dat hij/zij het later wel pakt. Wil het dier niet naar deze plek gaan? Dwing hem/haar dan niet, anders wordt de plek als eng beschouwd.
4. Zorg dat de deur naar de ruimte waar de veilige plek is, altijd open is, ook als u niet thuis bent (het is uiteraard wel de bedoeling dat u thuis blijft bij het dier als er vuurwerk afgestoken wordt). Zo kan hij/zij zich er altijd terugtrekken als hij/zij daar behoefte aan heeft. Als een bench gebruikt wordt, zorg dan ook dat de deur van de bench altijd open staat.

Waarschuwing: Uit wetenschappelijk onderzoek en klinische ervaring weten we dat veel honden met vuurwerkangst ook andere geluidsfobieën hebben en sommige hebben ook verlatingsangst en/of een gegeneraliseerde angststoornis. (Echter is dit niet bewezen bij katten). Vaak beseffen eigenaren het niet als hun hond ook verlatingsangst heeft (ook kunnen katten van verlatingsangst lijden). Wees alert. Laat uw huisdier niet lijden. Ga altijd naar uw dierenarts toe als u vermoedt dat uw huisdier een geluidsfobie heeft!

* Sommige honden worden rustiger in een bench. Mocht uw hond al gewend zijn aan een bench, dan kunt u proberen om de bench in te zetten bij zijn/haar veilige haven. Plaats dan in die hoek/plek de bench voor uw hond en maak deze zo “geluidsdicht” mogelijk door er dekens overheen te leggen. Maar let op want sommige honden vinden het verschrikkelijk om in een bench te zitten als ze angstig zijn. Als uw hond hier problemen mee heeft, plaats hem/haar dan niet in een bench. Zet uw kat niet in een bench.

Dit document mag ongewijzigd en in zijn geheel gekopieerd, afgedrukt en verspreid worden zonder toestemming van de auteur Valerie Jonckheer-Sheehy. Het mag niet worden gewijzigd of veranderd op wat voor manier dan ook.

© Valerie Jonckheer-Sheehy 2016